

PUUN KÄYTÖN MÄÄRÄ SUOMESSA

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

3.2.2022

FORECON OY

BYGGFAKTA
GROUP

Forecon

The background of the slide features a light gray illustration of a city skyline with various buildings, a large tree, and a silhouette of a family (two adults and a child) walking together.

Tavoitteet

- Toimeksiannon päätavoitteena on selvittää luotettavasti puun käytön määrä ja käyttökohteet Suomessa.
  - Puun käytön määrä selvitetään rakentamisen ja muiden loppukäyttökohteiden osalta pois lukien energiakäyttö sekä kuiduttavan metsäteollisuuden arvoke.
- Työ koostuu kahdesta pääosiosta:
  - 1. Puun käytön määrän selvitys ominaislukulaskennan avulla (loppukäyttölähtöinen tarkastelu)
    - Painopiste uudisrakentamisen ominaisluvuissa ja rakentamisen puun käytössä
  - 2. Puun käytön määrän selvitys tuotantolähtöisen laskennan avulla (tuotantolähtöinen tarkastelu)
- Keskeistä on myös miten paljon rakennuksiin sitoutuu puuta
  - Rakentamisen käyttö ja rakentamiseen sitoutunut puun määrä ei ole sama. Puun käytössä on hukkaa sekä myös rakentamisen aikaista käyttöä

Lähestymistapa ja menetelmät

- Käyttökohdetarkastelu

- Uudisrakentaminen
- Korjausrakentaminen
- Infrarakentaminen
- Rakentamisen aikainen käyttö
- Muu käyttö
  - Rakennustarvikkeiden vienti
  - Pakkausmateriaalit ja muu teollisuuden käyttö
- Hukka sisältyy puun käyttöön, mutta ei rakennuksiin sitoutuneeseen puun määrään.

- Tuotantolähtöinen määrälaskenta

- Tuotantolähtöinen määrälaskenta toteutetaan puutuotteittain.
- Laskennassa huomioidaan kaikki puutuotteet, (pl. energiakäyttö ja kuiduttavan metsäteollisuuden tuotteet), kuten varsinainen sahatavara ja siitä tehdyt tuotteet sekä puulevyt eli vanerit, kertopuu ja LVL.
- Myös puupohjaiset levyt, kuten kuitulevy, lastulevy ja kalustelevyt sisältyvät puun määrään.
- Levyjä tarkastellaan erikseen, mutta se sisältyy puun määrään yhdessä sahatavarapohjaisten ja muiden puutuotteiden kanssa.

- Tulosten pohjalta muodostetaan **puuvirtojen arvoketju** tuotannosta loppukäyttöön sekä vientiin

Prosessikaavio

PUUN MÄÄRÄ UUDISRAKENTAMISESSA

Laskennan rajauksia uudisrakentamisessa

- Määrälaskenta perustuu mitä puuosia valmis rakennus pitää sisällään
  - Laskennassa on huomioitu puurakenteet, puiset pintarakenteet, kiinteät kalusteet ja välittömät rakennuksen ulko-osat kuten terassit ja parvekkeet
  - Lähtökohtana laskennalle on tiedot ja arviot puuosien markkinaosuudesta ja käytöstä rakennusosittain. Laskenta ja ominaisuuslukutarkastelu (puu-m³/rakennusosa) tehdään puurunkoisille rakennuksille ja ei-puurunkoisille erikseen.
- Uusiin rakennuksiin sitoutunut puumäärä on laskettu puukuutioina. Erilaisilla puutuotteilla on erilaisia tiheyksiä ja se voi koostua erilaisesta puusta (sahatavarapohjaiset, vaneripohjaiset ja puristetusta puusta tehdyt tuotteet tai näiden yhdistelmät).

Uudisrakennuksiin sitoutunut puun määrä vuonna 2021, yhteensä 784 000 puu-m³

Puun määrä uudisrakennuksissa vuonna 2021

- Puun määrä uudisrakennuksissa oli vuonna 2021 noin 784 000 puu-m³
  - Puukuutioita, jotka kiinnittyvät rakennukseen
- Puun määrä on suurin pientaloissa. Puurunkoisten osuus on pientaloissa suuri yli 90 %, lisäksi puuta sitoutuu pientaloissa paljon useisiin eri rakenteisiin ja käyttökohteisiin.
- Myös muiden pienten rakennusten puun määrä on suurta kuten vapaa-ajan rakennusten ja muiden talousrakennusten.
- Rakennuksiin sitoutuneen puun määrästä 12 % kohdistuu kerrostaloihin.
- Koko asuinrakentaminen kattaa puun määrästä 52 %.

Puun määrä rakenteittain uudisrakennuksissa vuonna 2021, yhteensä 784 000 puu-m³

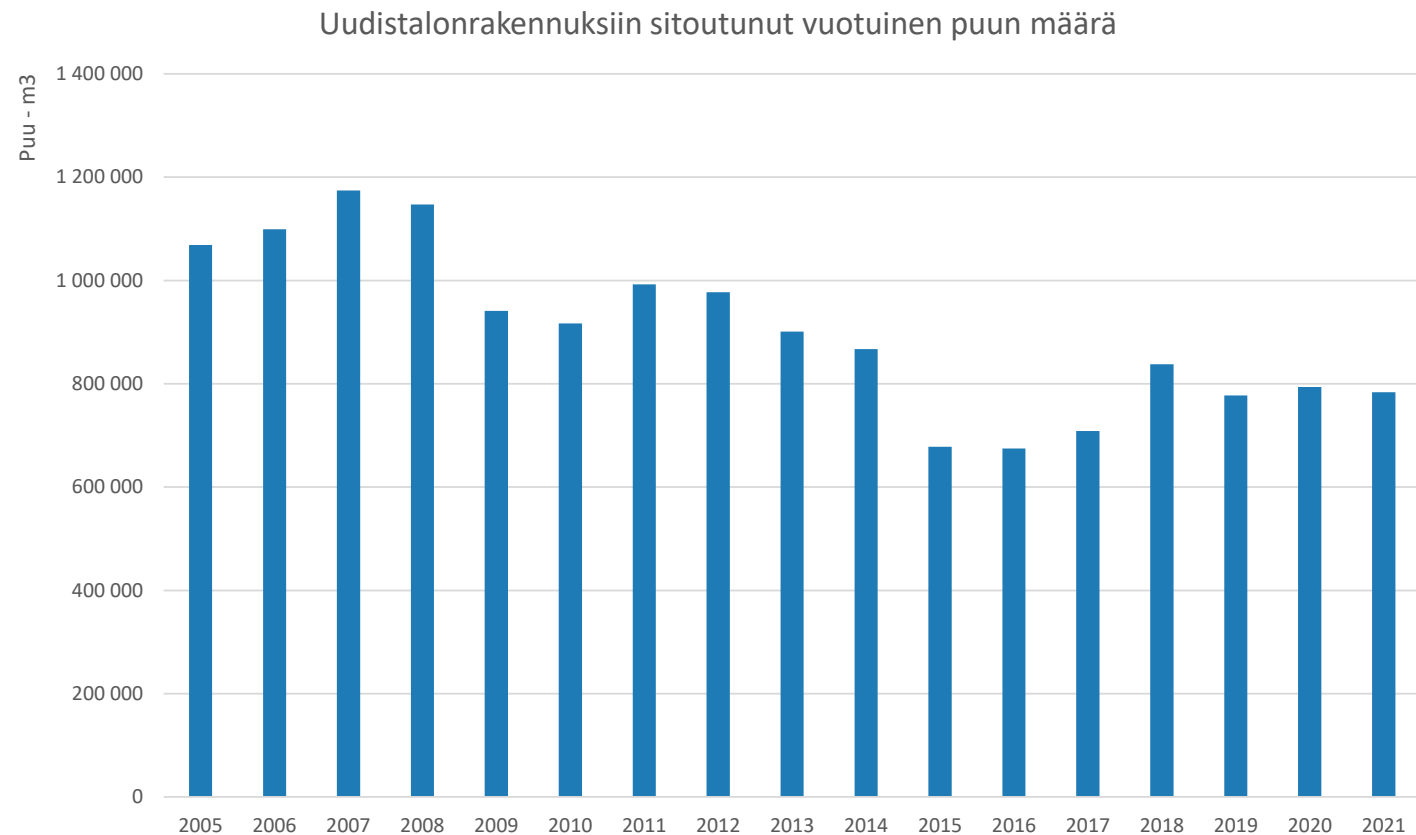
- Puun määrä uudisrakennuksissa oli vuonna 2021 noin 784 000 puu-m³
  - Puukuutioita, jotka kiinnittyvät rakennukseen
- Puun määrä on suurin yläpohjissa 28 %. Yläpohja sisältää yläpohjan ja vesikaton rakenteet. Puurunkoisia yläpohjia on paljon myös ei puurunkoisissa rakennuksissa, mikä nostaa puun määrää.
- Toiseksi eniten puuta on rungossa, jonka osuus koko puun määrästä on 21 %.
- Julkisivu, sisätilat ja kalusteet sisältävät myös paljon puuta.

Uusiin rakennuksiin sitoutunut puun määrä vuosina 2005-2021

- Puun määrä uudisrakennuksissa oli vuonna 2021 noin 784 000 puu-m³
  - Puukuutioita, jotka kiinnittyvät rakennukseen
- Puun määrä on pysynyt vajaassa 800 000 kuutiossa viime vuodet.
- Tarkastelujakson korkein puun määrä oli vuonna 2007 lähes 1,2 milj. puu-m³
- Puun määrä on laskenut erityisesti pientalorakentamisen määrän vähenemisen takia.
  - Vuonna 2016 pientaloja aloitettiin 16 000 kappaletta ja vuonna 2021 noin 7 000
- Ilman pientalojen laskua puun määrä on laskenut 600 000 -> 500 000 puu-m³:iin.

Uusiin rakennuksiin sitoutunut puu

- Puun määrä uudisrakennuksissa oli vuonna 2021 noin 784 000 puu-m³
  - Selvästi eniten puuta meni pientaloihin, noin 35 % kaikesta puusta (273 000 puu-m³)
    - Puun määrä pientaloissa on kasvanut vuoden 2016 jälkeen, jolloin määrä oli pienimmillään
  - Seuraavaksi eniten puuta meni muihin rakennuksiin (110 000 puu-m³) sekä kerrostaloihin (91 000 puu-m³)
  - Myös vapaa-ajan rakennusten puun määrä on suuri lähes kerrostalojen suuruinen vuonna 2021
  - Liike- ja toimistorakennusten ryhmän puun käyttö on vähäistä
  - Teollisuus, varasto- ja maatalousrakennusten puun käyttö on 4-5 % kokonaisuudesta per talotyyppi
- Puun määrän kehitys viime vuosina julkisessa rakentamisessa
  - Puun määrä julkisissa rakennuksissa on kasvanut viime vuosina.
    - Määrä on lähes tuplaantunut 10 vuoden takaisesta tasosta.
    - Rakentamisen määrä on kasvanut, mutta myös puurakentamisen osuus julkisessa rakentamisessa on kasvanut
  - Opetusrakennuksiin käytettävä puun määrä on lisääntynyt paljon viime vuosina (erityisesti 2017 jälkeen)
  - Myös hoitoalan rakennuksissa puun määrä on lisääntynyt

Puun sitoutuminen uusiin rakennuksiin ja eri rakennusosiin talotyypeittäin vuonna 2021

	puu-m3	Pientalot	Rivi- ja kerrostalot	Liike- rakennukset	Julkiset rakennukset	Tuotanto- rakennukset	Muut rakennukset	Yhteensä
Runko		175 000	50 000	21 000	27 000	60 000	164 000	497 000
- Pystyrunko		98 000	16 000	2 000	5 000	7 000	80 000	208 000
- Vaakarunko		77 000	34 000	19 000	22 000	53 000	84 000	289 000
Julkisivut		39 000	13 000	2 000	4 000	1 000	36 000	95 000
Tilaosat ja kalusteet		45 000	64 000	7 000	12 000	11 000	28 000	167 000
Ulkotasot		14 000	5 000	<500	<500	<500	3 000	20 000
Yhteensä		273 000	133 000	31 000	44 000	73 000	231 000	784 000

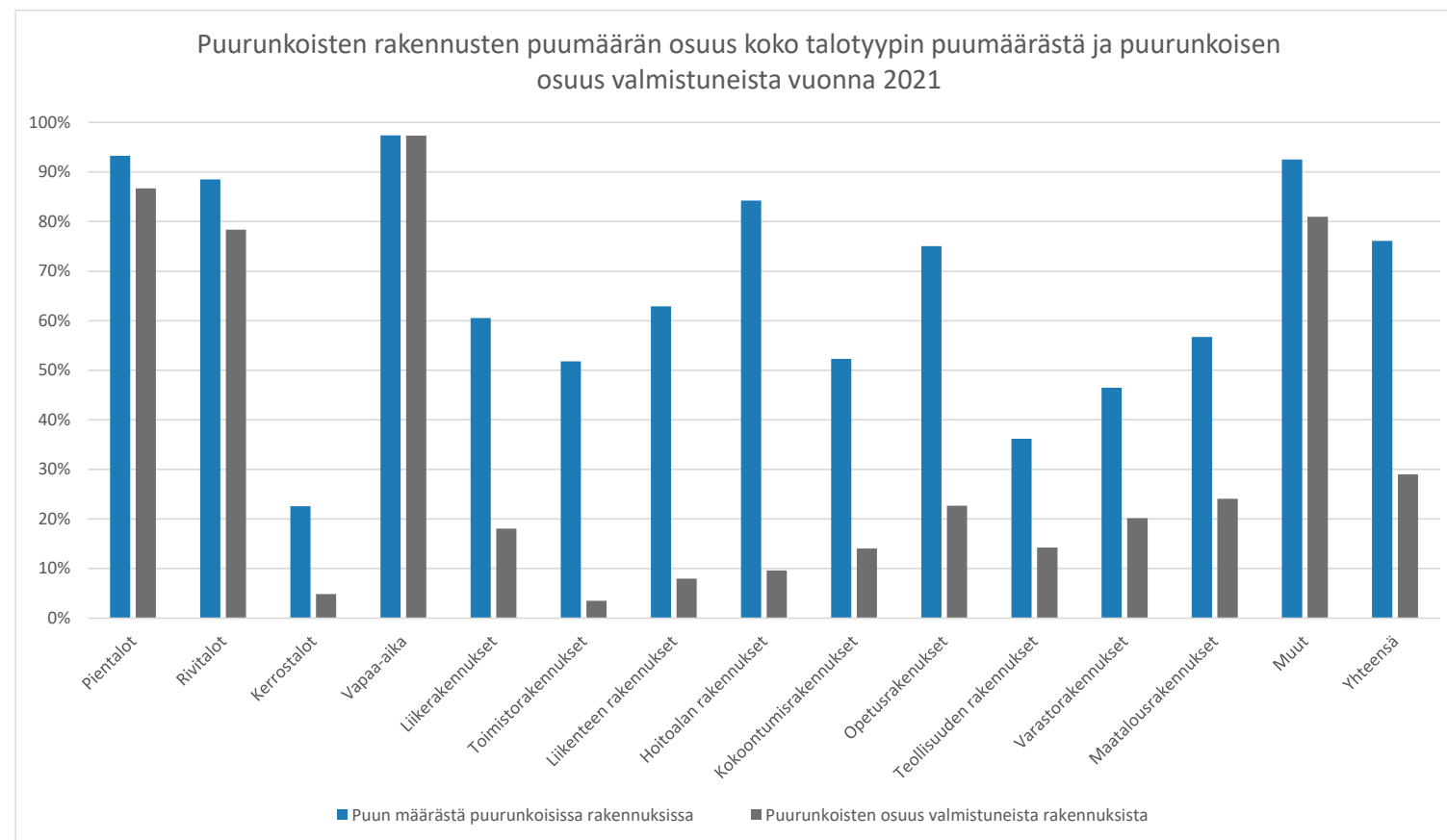
- Pystyrunko sisältää ulkoseinä- ja väliseinärungot
- Vaakarunko sisältää alapohjien, välipohjien ja yläpohjien rakenteet sekä vesikaton rakenteet
- Julkisivut sisältävät julkisivut ja ikkunat
- Tilaosat ja kalusteet sisältävät kaikki tilojen pintamateriaalit, kiinteät kalusteet, portaat ja ovet
- Ulkotasot sisältävät ulkoterrassit ja parvekkeet.
- Rakennuksiin sitoutuneen puun määrä on puu-m3:ä
- Muut rakennukset sisältävät vapaa-ajan, maatalouden sekä muut pienet talousrakennukset (eivät pieniä piharakennuksia)

Puun sitoutuminen rakennusosittain ja talotyypeittäin

- Pientaloihin menee selvästi eniten puuta, 35 % kokonaismäärästä
- Rakennusosista selvästi eniten puuta menee runkoon (64 %)
- Pystyrunkoon menee vain pientaloissa enemmän puuta kuin vaakarunkoon (pystyrunko on enimmäkseen ulkoseinää). Koko pystyrungon määrästä noin puolet menee pientaloihin.
- Vaakarunkoon eli ylä-, ala ja välipohjiin sekä vesikattoon menee 37 % puun kokonaismäärästä
- Liike-, tuotanto-, julkisissa ja muissa rakennuksissa noin 60-70 % puun käytöstä menee vaakarunkoon. Pientaloissa reilusti alle kolmannes.
- Pientaloissa puun käytöstä 65 % menee runkoon, kun taas rivi- ja kerrostaloissa eniten menee tilaosiin ja kalusteisiin (50 % puun käytöstä)
- Julkisivuihin käytetään vain reilu kymmenesosa koko määrästä ja terasseihin ja parvekkeisiin noin 3 %

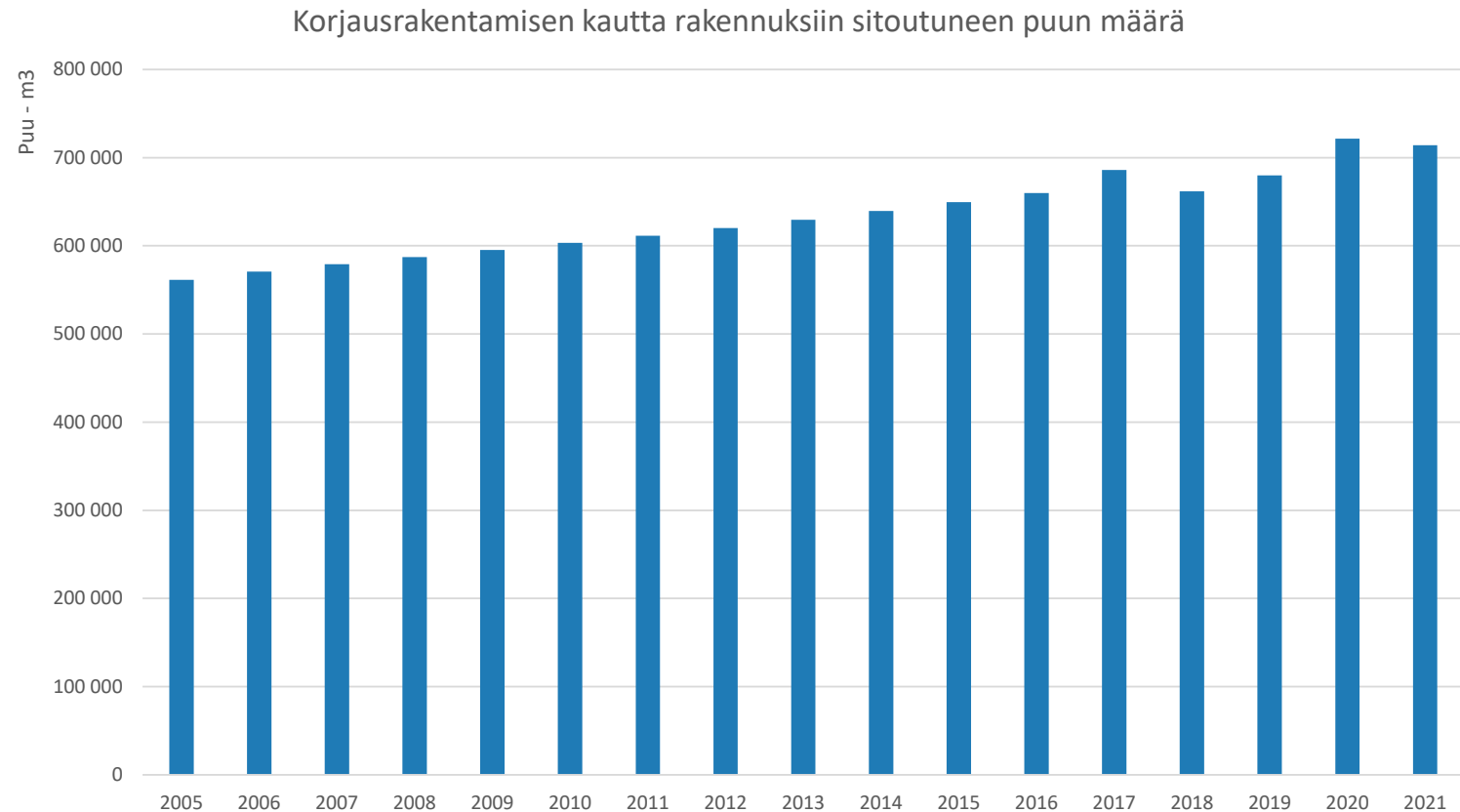
Puun määrästä 75% kohdistuu puurunkoisiin rakennuksiin

- Vaikka puuta käytetään laajasti uudisrakentamisessa niin puurunkoisissa kuin ei-puurunkoisissa, 75 % puun määrästä sitoutuu puurunkoisiin rakennuksiin.
- Suurin määrällinen potentiaali puun määrän kasvattamiselle nykyisellä rakentamistavalla on kerrostaloissa. Suhteellisesti eniten puun määrää voisi kasvattaa toimisto- ja hoitoalan rakentamisessa.

Korjausrakentamisen kautta rakennuksiin sitoutunut puun määrä vuosina 2005-2021

- Puuta sitoutuu korjausrakentamisessa rakennuksiin noin 700 000 puu-m³ vuosittain.
- Suurin puun käytön määrä kohdistuu kalusteisiin. Myös terassit ovat suuri puun käyttökohde korjaamisessa. Rakenteissa eniten puuta käytetään katoissa, muissa runkorakenteissa sekä julkisivuissa.
- Korjausrakentaminen korvaa olemassa olevaa puuta rakennuksissa, mutta korjaaminen lisää tyypillisesti puun määrää rakennuksissa.

PUUN TUOTANTOLÄHTÖINEN MÄÄRÄLASKENTA

Tuotantolähtöinen määrälaskenta

- Puun kokonaiskäyttöä Suomessa tarkasteltiin puun tarjonnan näkökulmasta. Tarkoituksena oli tarkastella koko **puuvirtojen arvoketjua** Suomessa tuotannosta loppukäyttöön sekä vientiin. Samalla pystytään tarkistamaan puun käytön laskelmat, että saadaan tarjonta ja kysyntä (käyttö) kohtaamaan.
- Tuotantolähtöinen määrälaskelma tehtiin muuntamalla puun käyttö sahatavarakuutioiksi. Paljonko puun käyttö kuluttaa sahatavaraa. Samoin tarkasteltiin puun tarjontaa kotimaan jalostukseen.
- Puun käyttö rakentamisessa sisältää rakennuksiin sitoutuneen puun lisäksi hukkaa. Puun käyttö rakentamisessa kuluttaa puuraaka-ainetta enemmän kuin mitä kiinnittyy rakenteisiin.
  - Lisäksi puuta käytetään rakentamisen aikana tukirakenteina, suojauksena tai muotteina.
  - Rakennuksiin sisältyy puristettuja puutuotteita, mikä ei kuluta sahatavaraa vaan tehdään jalostushukasta. Tämä on huomioitu kysyntä-tarjonta -laskelmissa.
- Kysyntälähtöisessä laskelmassa otetaan huomioon kaikki puun käytön osa-alueet.
  - Pienet piharakennukset (ei luvanvaraiset) on huomioitu puun käytössä.
- Puun käyttöön huomioidaan myös vienti sekä tuonti, joka lisää puun tarjontaa tai toisaalta vähentää kotimaisen puun kulutusta.

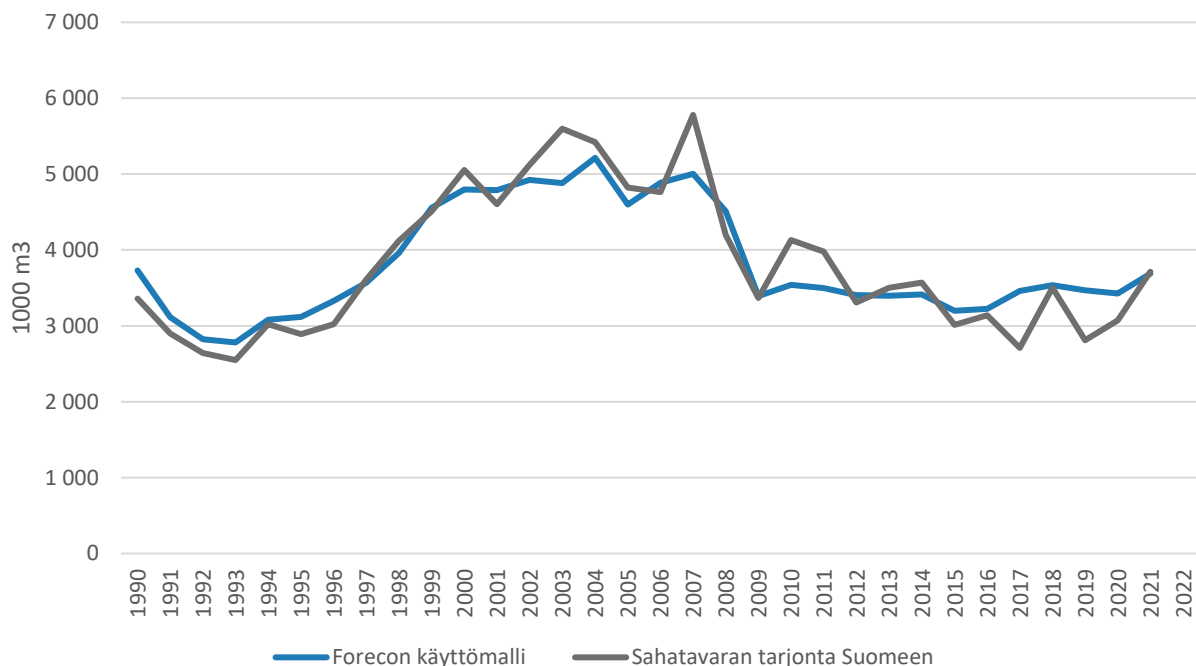

Tuotantolähtöinen määrälaskenta

- Puun määrä = puu, joka sitoutuu rakennuksiin tai puutuotteisiin tai teollisuuden tuotteisiin.
  - Sisältää erilaiset puutuotteet ja myös tuonnin
- Puun käyttö = sitoutuu rakennuksiin tai puutuotteisiin (myös vienti). Sisältää puun määrän lisäksi hukan ja työmaakäytön.
- Kuluttaa sahatavaraa = sisältää puun käytön ja viennin
  - Puun käyttö muutetaan sahakuutiometreiksi ja verrataan puun kysyntää ja tarjontaa
  - Ei sisällä puristettuja puutuotteita, jotka tehdään jalostushukasta
  - Sahanpurun ja lastun jalostushukan tarjonta on arvioitu olevan Suomessa niin suurta, että se ei ole pullonkaula tuotteiden nykyisille tuotantomäärille

Sahatavaran käyttöä ja tarjonta Suomessa

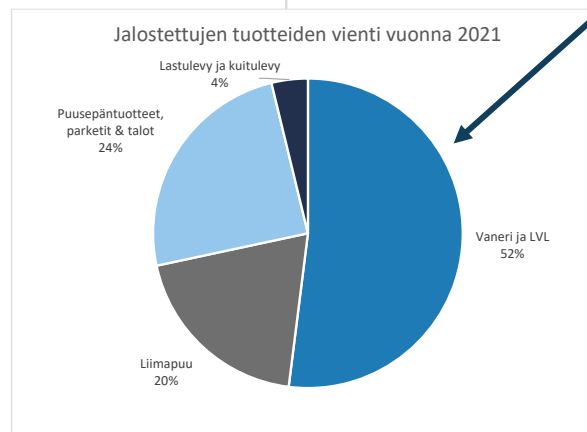
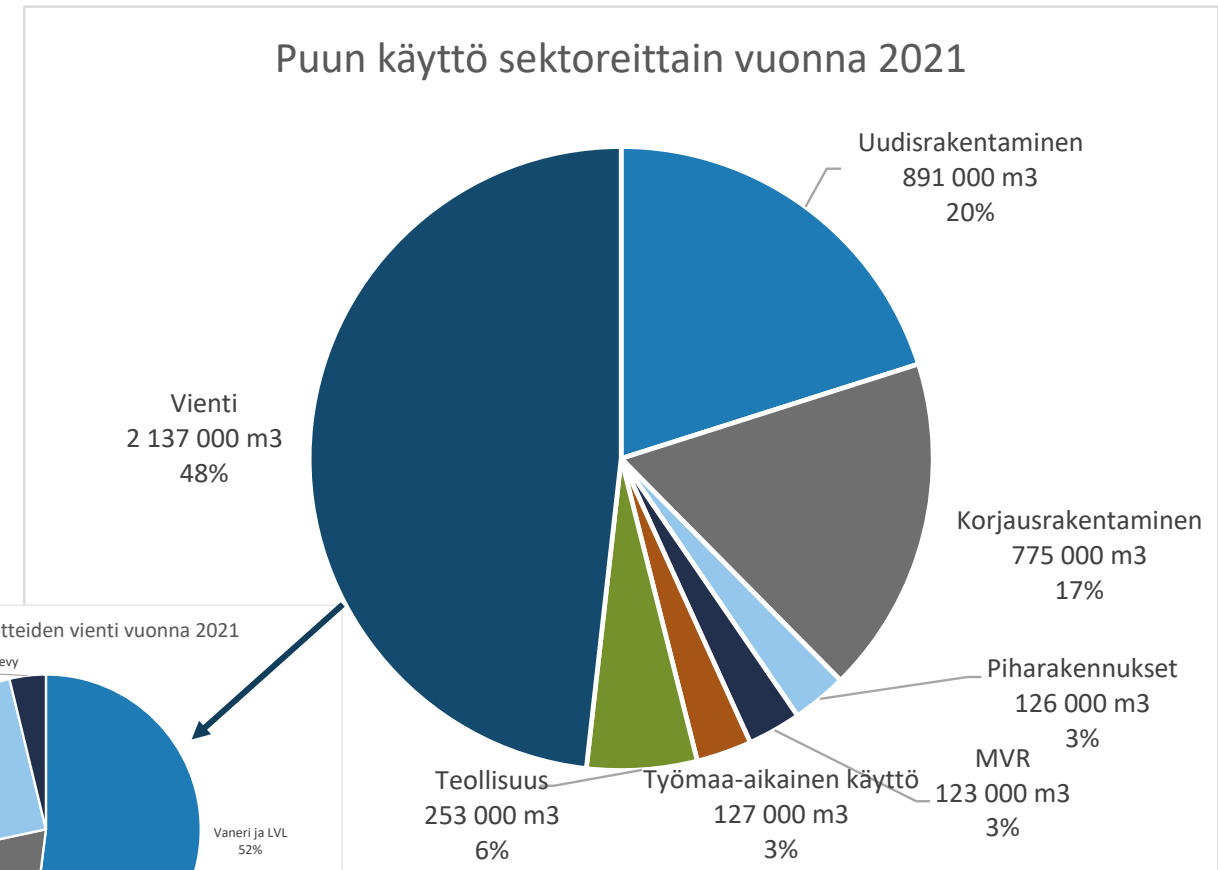
Sahatavaran käyttö ja tarjonta Suomessa

- Sahatavaran tarjonnassa ei ole huomioitu varastomuutoksia, joka tasaisi tarjontaa, vaan kyseessä on vuosittainen tarjonta.
- Foreconin laskelman mukainen sahatavaran käyttö sisältää kotimaisen jalostuksen tukista sahatavaran viennillä vähennettynä
- Sahatavaran tarjonta ja käyttö täsmäävät pitkällä aikavälillä toisiinsa
- *Käyttö ja tarjonta on tarkastelussa muutettu sahatavarakuutioiksi*

Puun käyttö ja jalostus Suomessa oli vuonna 2021 4,4 milj. puu-m³

- Puun käyttö ja jalostus vuonna 2021 oli noin 4,4 milj. puu-m³. Suuri osa Suomessa jalostetusta tai käytetystä puusta päätyy vientiin (48 %). Lähes puolet viennistä oli vaneria (1,1 milj. m³). Toinen suuri erä on liimapuu noin 400 000 m³
- Teollisuuden käyttämä puun määrä on vähentynyt paljon viimeisen 10 vuoden aikana.
  - Teollisuuden käyttö tarkoittaa muun kuin rakentamiseen päätyvä teollisuuden puun käyttöä, esim. pakkauksissa, huonekaluissa (kiinteät kalusteet sisältyvät rakentamisen käyttöön)

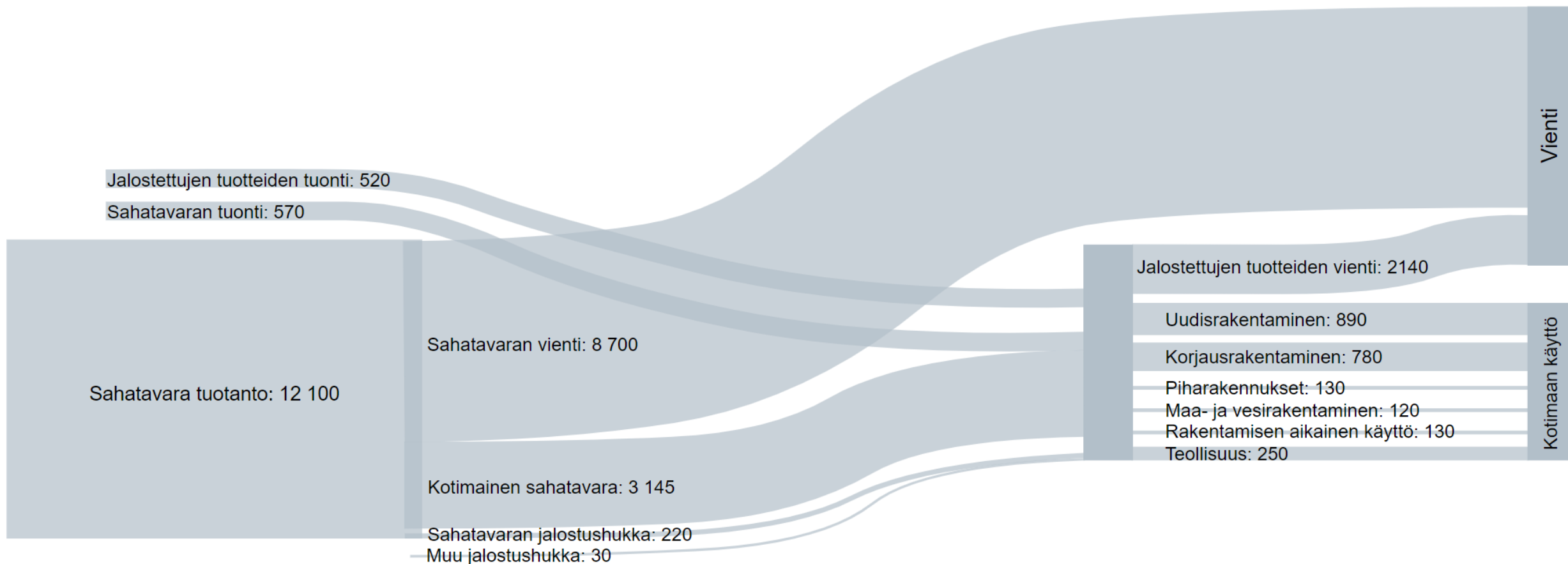

PUUVIRTOJEN ARVOKETJU

Puuvirtojen arvoketju vuonna 2021

- Sahatavaran tuotanto Suomessa oli noin 12 100 tuhatta kuutiometriä vuonna 2021
  - Tuotannosta noin puolet on mäntyä ja puolet kuusta. Kuusta käytetään ensisijaisena rakennuspuutavarana
- Suomen sahatavaran tuotannosta vientiin päätyy noin 70 % (8 700 tuhatta kuutiometriä)
- Suomeen tuotiin 570 tuhatta kuutiometriä sahatavaraa (tällä hetkellä eniten Latviasta, Ruotsista ja Virossa, aiemmin Venäjältä)
- Sahateollisuuden tuotteet valmistetaan raakapuusta, josta 99 % tulee kotimaasta
  - Sahauksen sivutuotteita toimitetaan muulle metsäteollisuudelle ja energiahyötykäyttöön
- Kotimaan sahatavaran tarjonta oli 3 715 tuhatta kuutiometriä, sahatavarakuutioina mitattuna (30 % koko tuotannosta)
- Kotimaan käytöstä tai jalostuksesta 20 % (890 tuhatta m³) käytetään uudisrakentamisessa ja 17 % (780 tuhatta m³) korjausrakentamisessa.
- Jalostettuja tuotteita viedään 2 140 tuhatta puu-m³
  - Suurin vientituote on vaneri
  - Myös liimapuun vienti on merkittävää, noin 400 000 puu-m³

Puuvirtojen arvoketju vuonna 2021 (1000 puu-m³)

Forecon